

Innst. S. nr. 8

(2007-2008)

Innstilling til Stortinget fra utenrikskomiteen

Dokument nr. 21 (2006-2007)

Innstilling fra utenrikskomiteen om årsrapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd for 2. halvår 2006 - 1. halvår 2007

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Nordisk Råd utfører et omfattende regionalt parlamentarisk samarbeid i Europa. Det politiske samarbeidet bygger på felles vurderinger og en vilje til å oppnå resultater som bidrar til en dynamisk utvikling og øker Nordens kompetanse og konkurransekraft. Samarbeidets mål er å øke fellesskapet mellom de nordiske land og deres befolkninger. Det nordiske samarbeidet har en sterk folkelig forankring. En meningsmåling utført i 2006 viste at det finnes en sterk støtte for det nordiske samarbeidet i landenes befolkninger, og en majoritet ønsker at samarbeidet skal ytterligere forsterkes. Målingen viste også at miljøspørsmål og bekjempelse av organisert kriminalitet er spørsmål som prioriteres høyest.

I Nordisk Råds arbeidsprogram for 2007, med tittelen "Å møte globaliseringen sammen", legges det vekt på å fange opp de muligheter som et forsterket nordisk samarbeid gir når det gjelder innovasjoner og et godt fungerende arbeidsmarked. Hovedsakene i 2006/2007 var Norden som global vinnerregion, reduksjon av grensehindre mellom de nordiske land, Norden i samlet kamp mot menneskehandel, klimaspørsmål, nordisk språk- og kulturpolitikk, nordisk utfordring for sameksistens mellom kulturer, samt økt innflytelse for de selvstyrende områder i det formelle nordiske samarbeidet.

Nordisk Råd utøver parlamentarisk kontroll i forhold til Nordisk Ministerråd og behandler og uttaler seg om de forslag som Ministerrådet fremlegger for Rådet. I forhold til Nordisk Ministerråd fremmer Nordisk Råd

forslag som regjeringene må ta stilling til. Nordisk Råd søker å styrke de parlamentariske kontaktene i Nord-Europa. Et godt samarbeid er etablert med Vestnordisk råd, Det parlamentariske østersjøsamarbeidet, Arktisk parlamentarisk komité og Baltisk forsamling. Nordisk Råd var en viktig aktør på den konferansen som Europaparlamentet arrangerte vinteren 2007 med sikte på å etablere et parlamentarisk forum for Den nordlige dimensjon.

Den nordiske dagsordenen

Norden som global vinnerregion

Hovedtemaet ved det nordiske toppmøtet under sesjonen høsten 2006, der alle de nordiske statsministrene deltok, var Norden som global vinnerregion og balansen mellom velferdsstat og markedskrefter. Formålet var å forsøke å identifisere samnordiske strategier for at Norden skal forbli en konkurransedyktig og ledende region i framtiden. Enigheten var stor om at satsing på forskning var en sentral oppgave for de nordiske landene. Det ble framsatt forslag om å opprette et nordisk globaliseringsråd, ved siden av de nasjonale. Hensikten skulle være å utvikle nordiske strategier for å møte framtidige utfordringer.

Grensehinderarbeidet

Gjennom flere år har arbeidet med å avskaffe grensehindre mellom de nordiske land hatt høy prioritet, både i Nordisk Råd og i Ministerrådet. På den parlamentariske side har man diskutert spørsmålet om det er behov for en egen "ombudsmannsinstitusjon" for å drive på arbeidet med å avskaffe unødvendige grensehindre, og Presidiet vedtok på sitt møte i april en framstilling om at Ministerrådet i samarbeid med Nordisk Råd innstifter en nordisk samordner for grensehinderspørsmål. På regjeringssiden opprettet det norske formannskapet i 2006 en særskilt pådriverordning for næringslivsområdet, og i 2007 er det opprettet tilsva-

rende på helse- og sosialområdet. Dette arbeidet følger man med stor oppmerksomhet fra Rådets side.

De selvstyrte områdenes status i det nordiske samarbeidet

Etter at Færøyene søkte om fullt medlemskap i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd har spørsmålet om de selvstyrte områdenes stilling i det offisielle nordiske samarbeidet blitt diskutert og utredet i ulike fora. Det forventes en beslutning i saken ved sesjonen høsten 2007.

Norden i samlet kamp mot menneskehandel

Nordisk Råd har i et antall medlemsforslag og rekommandasjoner tatt opp kampen mot menneskehandel. Viktigheten av nordisk, europeisk og internasjonalt samarbeid kan ikke godt nok understrekes. Gjennom sitt samarbeid med de baltiske land kan Norden spille en viktig rolle for å stoppe menneskehandel i Østersjøregionen.

Klimaspørsmål

Klimaspørsmål, kjemikalier og Arktis er sentrale temaer for det nordiske miljøsamarbeidet. Nordisk Råd hadde i 2005 antatt en rekommandasjon der man ba de nordiske regjeringene å utarbeide en nordisk strategi for å møte de forventede konsekvensene av klimaforandringene. Ved sesjonen i 2006 rapporterte Ministerrådet at en sentral utfordring i dette arbeidet er å vurdere forutsetningene for produksjon av fornybar energi, endre forbrukermønster for energiforbruket samt å vedta tiltak for å redusere utslipp av klimagasser. Et annet spørsmål i det nordiske miljøsamarbeidet er Østersjøens tilstand. En særskilt arbeidsgruppe, ledet av stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen, la i 2007 frem en rapport om tiltak for å redusere overgjødningen av Østersjøen.

Nordisk språk- og kulturpolitikk

I det siste året har det nordiske samarbeidet på kulturområdet gjennomgått et større reformarbeid som innebærer at en rekke kulturinstitusjoner legges ned. Kulturarbeidet kommer i fremtiden i hovedsak til å kanaliseres gjennom tidsbegrensede programmer. De nordiske utdanningsministrene vedtok høsten 2006 en ny nordisk språkdeklarasjon. I deklarasjonen vektla man at Nordens språk skal forbli sterke og levende, at de som er samfunnsbærende skal forbli samfunnsbærende, og at det nordiske samarbeidet fortsatt skal drives på de skandinaviske språkene.

Nordisk utfordring for sameksistens

Etter krisen med Muhammed-tegningene innledet Nordisk Råd et arbeid for å fremme en mangekulturell utvikling gjennom prosjektet "Co-existence of Civilizations"; en stafett der mottakeren får i oppdrag å løse utfordringer for sameksistens og føre stafetten videre.

Prins Hassan av Jordan - som er prosjektets beskytter - deltok i debatten under sesjonen i 2006 og viste til at samarbeidet i Norden og Baltikum kunne være en

modell og gi moralsk støtte til å skape fred i andre regioner. Fra Rådets side oppfordret man regjeringene til å ta et initiativ til et dialogforum om kulturell kompleksitet og sameksistens i våre flerkulturelle samfunn.

Norsk ledelse av Nordisk Råd

Ved Nordisk Råds sesjon i København i november 2006 ble Dagfinn Høybråten valgt som president for 2007 med Berit Brørby som visepresident.

Parlamentarisk barentssamarbeid

Delegasjonen var aktiv i forberedelsene og gjennomføringen av Den tredje parlamentariske barentskonferanse, som ble arrangert av Finlands Riksdag i Rovaniemi 11.-12. juni. Konferansen hadde miljø, helse og klima som temaområder. Likeledes ble tatt opp infrastruktur med spesiell vekt på forbindelser på tvers i øst og vest.

Parlamentarisk østersjøsamarbeid

Delegasjonen var også godt representert på Den 16. parlamentariske østersjøkonferanse i Berlin 27.-28. august 2007. Visepresident Berit Brørby var en av talerne.

Det arktiske parlamentariske samarbeidet

Den arktiske parlamentariske samarbeidskomité består av representanter for de nordiske lands parlamenter, samt fra parlamentene i Canada, Russland og USA og fra Europaparlamentet. Nordisk Råd har observatørstatus i komiteen. Stortinget er representert ved Hill-Marta Solberg som medlem, og med Ivar Kristiansen som suppleant. Siden september 2004 har Hill-Marta Solberg ledet komiteens arbeid.

På komiteens møte i Oslo 22. november 2006 fikk medlemmene en redegjørelse for det norske formannskapsprogrammet i Arktisk Råd av utenriksminister Jonas Gahr Støre.

Nasjonal forankring av Nordisk Råds arbeid

Det er bred politisk enighet om at arbeidet i Nordisk Råd skal forankres best mulig i parlamentene og i fagkomiteene. Parlamentspresidentene og Nordisk Råds presidium har nå årlige møter med utveksling av synspunkter om Nordisk Råds prioriteringer og arbeidsoppgaver med utgangspunkt i Rådets program for kommende år. Neste møte vil finne sted under Nordisk Råds sesjon i Oslo 30. oktober.

Delegasjonen har fordelt og oversendt vedtakene fra Nordisk Råds sesjon i 2006 til relevante fagkomiteer i Stortinget. Likeledes har delegasjonen gått gjennom det finske formannskapsprogrammet i Nordisk Ministerråd og delt opp hovedprioriteringer og initiativ som omtales i programmet, slik at de passer til komitéstrukturen i Stortinget. I brev av 18. januar 2007 ba stortingspresidenten komiteene gjennomgå de av Nordisk Råds vedtak og de deler formannskapsprogrammet som er relevant for komiteen og ta dette i betraktning i komiteens løpende arbeid.

Delegasjonens sammensetning

Stortinget valgte 19. oktober 2006 følgende delegasjon til Nordisk Råd:

Storingsrepresentant Hill-Marta Solberg
 Odelstingets president Berit Brørby
 Storingsrepresentant Asmund Kristoffersen
 Storingsrepresentant Britt Hildeng
 Storingsrepresentant Sigrun Eng
 Storingsrepresentant Reidar Sandal
 Storingsrepresentant Bendiks H. Arnesen
 Storingsrepresentant Thore A. Nistad
 Storingsrepresentant Jan-Henrik Fredriksen
 Storingsrepresentant Siv Jensen
 Storingsrepresentant Karin S. Woldseth
 Storingsrepresentant Ib Thomsen
 Lagtingets president Inge Lønning
 Storingsrepresentant Kari Lise Holmberg
 Storingsrepresentant Ivar Kristiansen
 Storingsrepresentant Rolf Reikvam
 Storingsrepresentant Inge Ryan
 Storingsrepresentant Dagfinn Høybråten
 Storingsrepresentant Dagfinn Sundsbø
 Storingsrepresentant Anne Margrethe Larsen

Ved delegasjonens konstituering samme dag ble Lagtingets president Inge Lønning og Odelstingets president Berit Brørby valgt til hhv. delegasjonens leder og nestleder.

Til medlemmer i Arbeidsutvalget ble i tillegg valgt:

Storingsrepresentant Asmund Kristoffersen
 Storingsrepresentant Thore A. Nistad
 Stortingets visepresident Rolf Reikvam
 Storingsrepresentant Dagfinn Høybråten
 Storingsrepresentant Dagfinn Sundsbø
 Storingsrepresentant Anne Margrethe Larsen

Valg foretatt på Nordisk Råds 58. sesjon

På Rådets 58. sesjon i København i fjor ble delegasjonens medlemmer fordelt på presidium, utvalg og komiteer som følger:

Presidiet (13 medlemmer)
 Berit Brørby (A)
 Inge Lønning (H)
 Dagfinn Høybråten (KrF)

Kultur- og utdanningsutvalget (15 medlemmer)
 Britt Hildeng (A)
 Rolf Reikvam (SV)
 Dagfinn Sundsbø (Sp)

Medborger- og forbrukerutvalget (15 medlemmer)
 Bendiks H. Arnesen (A)
 Reidar Sandal (A)
 Karin S. Woldseth (FrP)
 Anne Margrethe Larsen (V)

Miljø- og naturressursutvalget (15 medlemmer)

Asmund Kristoffersen (A), leder
 Siv Jensen (FrP)
 Ivar Kristiansen (H)

Velferdsutvalget (14 medlemmer)

Hill-Marta Solberg (A)
 Ib Thomsen (FrP)
 Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
 Kari Lise Holmberg (H)

Næringsutvalget (15 medlemmer)

Sigrun Eng (A)
 Thore A. Nistad (FrP)
 Inge Ryan (SV)

Kontrollkomiteen (7 medlemmer)

Sigrun Eng (A)

Valgkomiteen (7 medlemmer)

Berit Brørby (A)

Storingsrepresentant Ivar Kristiansen ble valgt som leder av Nordisk Handikappolitisk Råd for perioden 1. januar 2006 - 31. desember 2008.

Storingsrepresentant Trond Helleland ble innvalgt i Nordisk Investeringsbanks kontrollkomité for perioden 1. juni 2006 - 31. mai 2008.

Storingsrepresentant Rolf Reikvam ble innvalgt i styret for Nordisk Kulturfond med stortingsrepresentant Trond Helleland som suppleant for årene 2007 og 2008.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Olav Akselsen, Vidar Bjørnstad, Marit Nybakk, Hill-Marta Solberg og Anette Trettebergstuen, fra Fremskrittspartiet, Siv Jensen, Morten Høglund og Øyvind Vaksdal, fra Høyre, Erna Solberg og Finn Martin Vallersnes, fra Sosialistisk Venstreparti, Ågot Valle, fra Kristelig Folkeparti, Dagfinn Høybråten, fra Senterpartiet, Alf Ivar Samuelsen, og fra Venstre, Anne Margrethe Larsen, viser til den fyldige og grundige rapporten fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd for 2. halvår 2006 - 1. halvår 2007 om det imponerende parlamentariske samarbeidet i Norden.

Komiteen viser videre til innstillingen vedrørende St.meld. nr. 41 (2006-2007) Nordisk samarbeid, der komiteen gir mer omfattende merknader til arbeidet både i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument nr. 21 (2006-2007) - om årsrapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd for 2. halvår 2006 - 1. halvår 2007 - vedlegges protokollen.

Oslo, i utenrikskomiteen, den 17. oktober 2007

Olav Akselsen
leder

Marit Nybakk
ordfører